

Skanserne ved Udbyhøj

Danske kystforsvarsværker fra Englandskrigene 1801-14

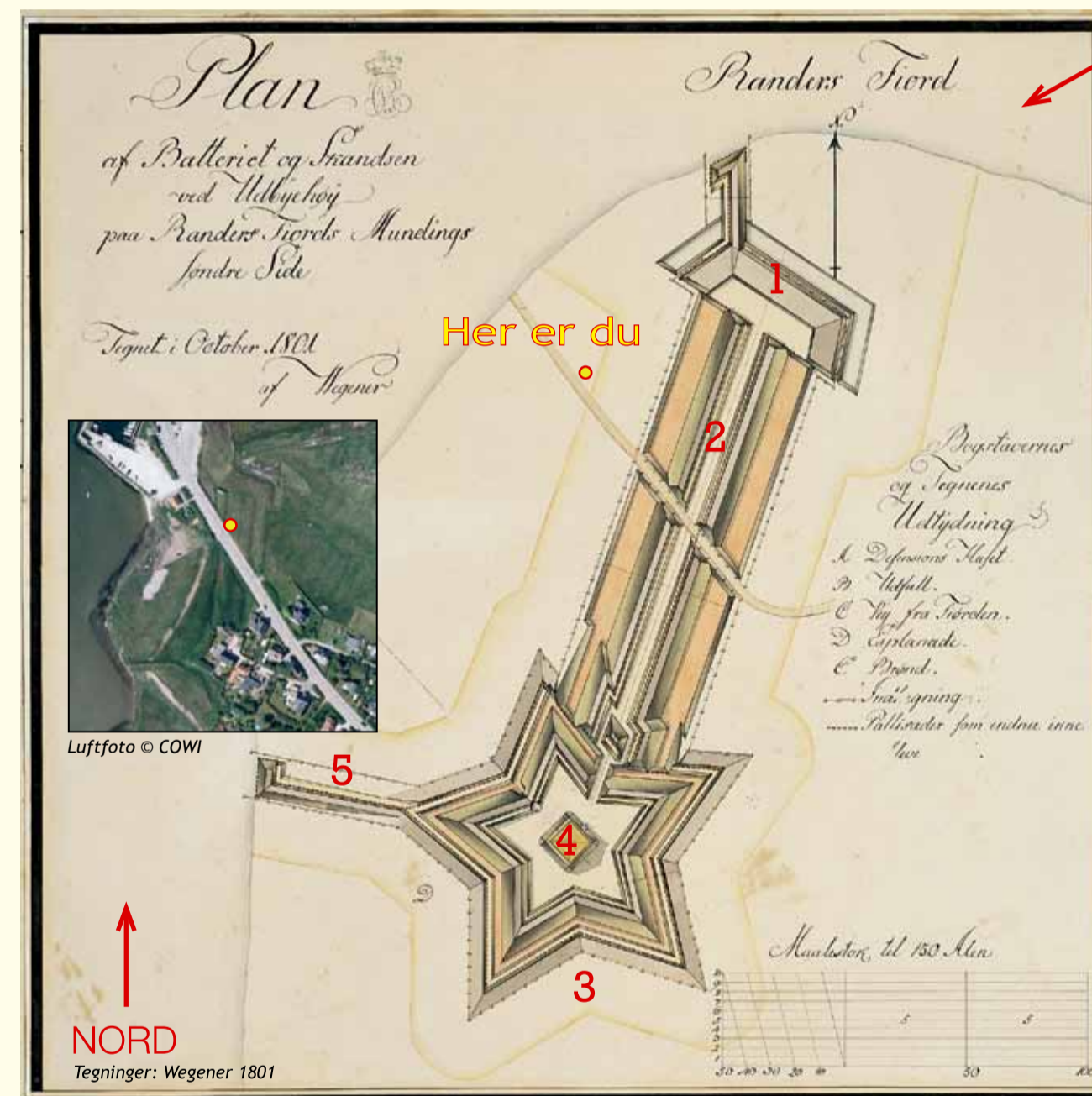
Skansen du står ved her er et mere end 200 år gammelt, fredet fortidsminde. Den blev opført i 1801 som en af i alt 214 forsvarsskanser langs de danske kyster i forbindelse med Englandskrigene 1801-14.

Fra de nøje udvalgte, strategiske punkter langs kysten kunne skansernes kanoner beskyde fjendens skibe og forsvare landet mod fjendtlig landgang. I alt 10 kanoner - 4 i skansen her syd for fjorden og 6 i den nu forsvundne "Demstrup Vasehus" skanse nord for fjorden - gav en effektiv beskyttelse af indsejlingen til Randers Fjord. Skansen havde også 4 lette kanonbåde.

På marken i strandengen nordøst for Udbyhøj ligger yderligere en skanse. Den var ikke befæstet med kanoner. Den lave skanse blev brugt til beskyttelse og indkvartering af kavaleriet som bevogtede de øde kyststrækninger mellem skanserne.

Der blev bygget 22 skanser i det tidligere Århus Amt. Du kan se tilsvarende anlæg langs Djurslands kyster ved Bønnerup, Jernhatten, Ebeltoft og på Ahl Hage. På Samsø blev den gode naturhavn ved Langør i Stavns Fjord også kraftigt befæstet.

Andre skanser - f.eks. "Ryes Skanser" mellem Helgenæs og Mols stammer fra treårskrigen 1848-50.

Militær plan- og snittegning fra 1801 af den sydlige stjerneskanse ved Udbyhøj fra 1801. Størstedelen af skansen omkring det centrale blokhus er ødelagt ved senere bebyggelse, men vestdelen og den tilhørende barrierelinie ses stadig. Indsat nutidigt luftfoto af skansen.

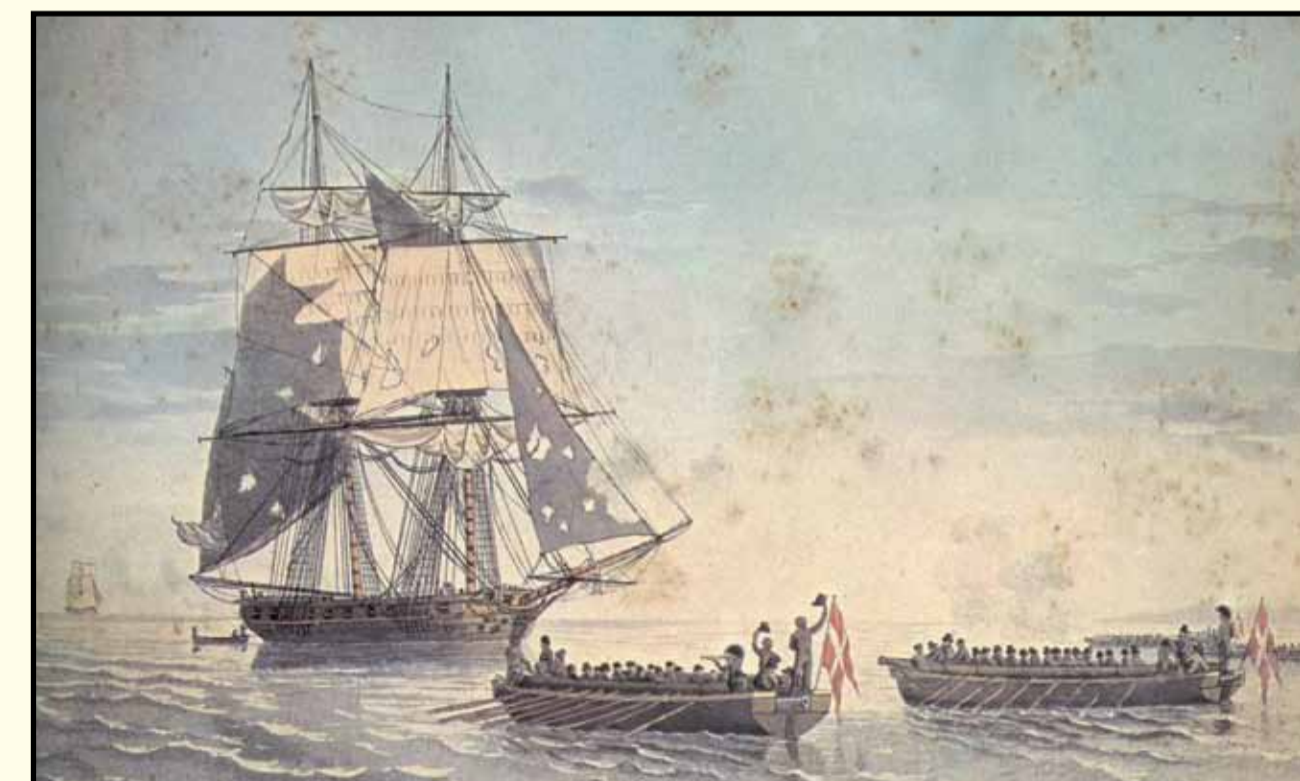
Englandskrigens tre skanser ved Udbyhøj. Til venstre generalstabskortet opmålt omkring 1870 og til højre et moderne luftfoto af området. Bemærk fjordens tydelige strømrende med dybt vand som giver et godt, men svært, sejløb. Kort © KMS. Luftfoto © COWI

Opbygning og brug

I 1807 blev København bombarderet og vi tabte flåden. Først da blev skansen rigtigt bemannet, men det kom aldrig til egentlige kamphandlinger ved Udbyhøj. Kanonerne var opstillet på batteriet (1) mod nord, hvorfra en dyb palisadegrav (2) førte til

stjerneskanen (3) mod sydvest. Her lå blokhuset (4) til mandskab og ammunition. På grund af senere bebyggelse ses nu kun vestdelen af stjerneskanen og den tilhørende barrierelinie (5). Vejen du står ved gennemskærer stadig skansen.

De små kanonbåde var effektive til at overrumple store flådeskibe. Her et situationsbillede fra Storebælt 3. juni 1808 hvor den engelske orlogsbrig "The Tickler" overgiver sig. Maleri af C.W. Eckersberg

The Fortifications at Udbyhøj

The mouth of Randers Fjord was fortified with redoubts as part of the Danish coastal defense during the Napoleonic War of 1801-14.

Ten canons and four small canon boats defended the narrow sea approach to Randers. Six canons stood on the now-lost redoubt on the north side of the fjord. Here on the south side, the star fort's north-facing battery held four canons (1). A deep palisade ditch (2), now crossed by the road, connected the battery with the star fort (3) and its blockhouse (4). The western barrier line (5) is still visible today. The redoubt is open to the public. Other fortifications were once located in the meadow northeast of Udbyhøj. It was here that the coastal cavalry, who were tasked with guarding remote stretches of coastline, were billeted.

Die Schanzen bei Udbyhøj

Als Teil der dänischen Küstenverteidigung während der Englandskriege 1801-14, wurde die Mündung des Randers Fjord mit Küstenschanzen befestigt. 10 Kanonen und 4 kleine Kanonenboote verteidigten die schmale Einfahrt nach Randers. 6 Kanonen befanden sich auf der heute verschwundenen Schanze an der Nordseite des Fjords. Hier an der Südseite befanden sich 4 Kanonen an der gegen Norden gerichteten Batterie (1) der Sternenschanze. Ein tiefer Palisadengraben (2) der später durch die heutige Straße durchtrennt wurde, verband die Kanonenbatterie mit der Sternenschanze (3) und ihrem Blockhaus (4). Die westliche Bastion (5) sieht man auch heute noch deutlich. Die Schanze ist öffentlich zugänglich. Auf der Wiese nordöstlich von Udbyhøj lag eine weitere Schanze. Hier befand sich das Quartier der Küstenkavallerie, die die öden Küstenstrecken bewachte.

Tag hensyn til græssende dyr på området. Luk hegnet og led.

Se mere om Udbyhøj skansen på www.fortidsmindeguide.dk